

I. U.

II

053

L

N. IORGA

**UN EXEMPLAR ROMÂNESC
AL UNEI TIPĂRITURI
CORESIENE ȘI O PUBLICAȚIE
CORESIANĂ NOUĂ**

*EXTRAS DIN „ALMANAHUL
GRAFICEI ROMÂNE” (1926).*



1926

EDITURA „GRAFICA ROMÂNĂ” / CRAIOVA

N. IORGA

**UN EXEMPLAR ROMÂNESC
AL UNEI TIPĂRITURI
CORESIENE ȘI O PUBLICAȚIE
CORESIANĂ NOUĂ**

*EXTRAS DIN „ALMANAHUL
GRAFICEI ROMÂNE” (1926).*



1926

EDITURA „GRAFICA ROMÂNĂ” / CRAIOVA

UN EXEMPLAR ROMÂNESC AL UNEI TIPĂRITURI CORESIENE ȘI O PUBLICAȚIE CORESIANA NOUA

DE: N. IORGA



I.

Bibliografia română de I. Bianu și Nerva Hodoș, pomeneste după Carateev existența unui *Triod* slavon tipărit la Brașov de Coresi în 1578, carte foarte rară din care se află numai două exemplare: una în colecția răposatului profesor român din Basarabia Sârcu, dela Universitatea din Petersburg, altul într'o mănăstire sârbească.

Biserica mănăstirii din Vălenii-de-Munte, interesantă supt multe raporturi, zidire refăcută pe vremea lui Șerban-Vodă Cantacuzino, de un neguștor, dar de sigur pe locul unei clădiri mai vechi, cu icoane mari din secolul al XVI-lea lângă „cetatea Telejanei“, luată, cu un veac înainte, de Ștefan-cel-Mare dela Munteni ¹⁾, posedă un al treilea exemplar din această carte prețioasă: el este expus pentru un moment în micul Museu ce am înjghebat acolo.

¹⁾ N. Iorga, *Mănăstirea din Vălenii-de-Munte*, în „Buletinul Comisiunii documentelor Istorice“ pe 1925.

Volumul, cuprins într'o legătură contemporană de piele pe scânduri, e aproape complet; lipsesc însă șeșe file din întâiul caiet - deci, din nenorocire și titlul - și o filă dela sfârșit. Cum se cetește în descrierea eruditului rus, rândurile sînt 28 sau 27 pe fiecare pagină. Numerotarea caietelor e întreruptă la mijloc. Ea este reluată apoi către sfârșit. Numărul paginilor e, cum s'a spus în „Bibliografie“, de 291. Insemnări cu mîna lipsesc, deși ici și colo la paginile rupte se află o complectare cu mîna, afară de această iscălitură, tot din acest veac al XVI-lea: „pop Bannia i Călină“, proprietarii de cîndva ai „Triodului“.

Litera e destul de urâtă pe o hîrtie groasă și aspră. Dar rândurile se desfășoară drepte. Titluri și notițe se dau cu roșu.

Inițialele pe care le reproducem aici, în copia făcută de fiica mea Magdalena, sunt de două feluri, absolut cores-punzătoare cu cele din cartea precedentă a lui Coresi: de o parte mari inițiale cu linii împletite după manuscris: un *B*, un *V*, un *R*, un *S*, de alta, câteva mai mici, de caracter apusean: un *S*, un *T*, un *U*, un *M*, un *B*.

II.

În legătura Triodului se află cuprinse pagini întregi sau bucăți numai, din *Psaltirea* românească a lui Coresi cu așa de frumoase litere fine, de o tăietură neasămănată de elegantă, și din *Octoihul* și acela destul de îngrijit cu o slovă mai mărunță, din 1375.

Este însă și un fragment de pagină dintr'o Evanghelie slavo-română.

Ea nu samănă de loc cu tipăritura cunoscută până azi a lui Coresi. E de ajuns să asemene cîneva litera *oy* în cele două cărți ca să se convingă. Tiparul lucrării din care

au rămas aceste singure frânturi cunoscute până acum e simțitor mai frumos.

Reproduc mai jos ce se citește pe o față și pe alta a fragmentului:

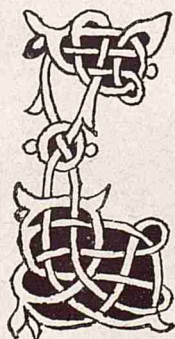
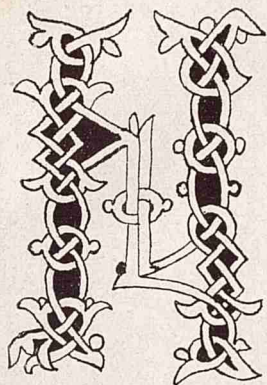
1.

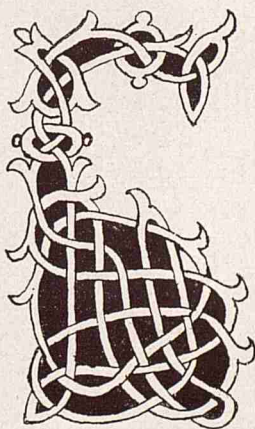
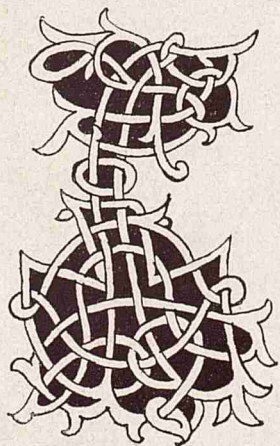
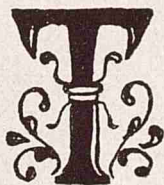
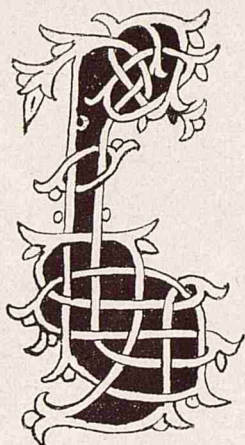
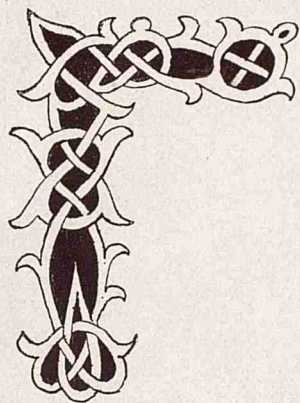
...i sãmânța...
...i iaco peasăcũ v...
...[n]ăsipulũ pre mar[e]...
...co uma lĩhom sa...
...dco mai micșu...
...e, ismi smea...
...sã greahũ radi i...
...despre totũ pãm[ântul]...
...ũ păcatele noas[tre]
...cniadza i proroc...
...de acastă ġu[decată]...
...și...

2.

...cine u...
...tebe ġriadem vã...
...ebe și acmũ...
...tã inema și tã...
...em lifa tvoego ne...
...remũ fața ta m...
...noi dupã blãn[deța]...
...u mlsti tvoeia i...
...și dupã m...
...ene dupã m...

Forma „ġiu[decată]“ ar dovedi că avem a face cu o traducere maramurășană neschimbată de tipăritorul din veacul al XVI-lea.





★
TIPARUL
SCRISUL ROMÂNESC
CRAIOVA

★